

SŁOWNICTWO

1 Przyjrzyjcie się w parach ilustracjom. Która z nich najbardziej się wam podoba? Dlaczego?

Ukształtowanie terenu; krajobraz

2 Opiszcie w parach na zmianę powyższe ilustracje. Wykorzystajcie wyrazy z ramek oraz inne znane wam słowa.

Nouns

a river a lake a mountain a valley a forest a field
an ocean a rainforest a desert an island
a coast a hill a waterfall

Adjectives

deep high dense vast fast-flowing narrow
winding wide

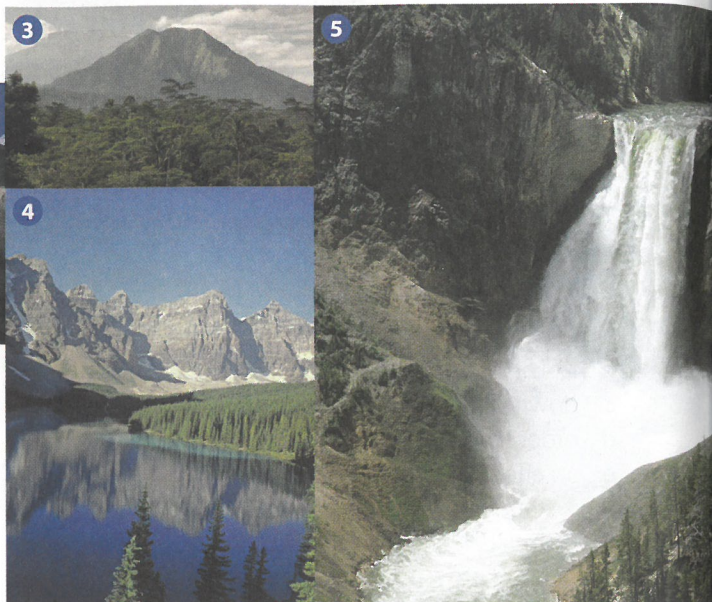
A *There's a deep, blue lake. There are high mountains in the background.*

B *Picture 1.*

3 Rozwiążcie w parach poniższy quiz.

Geography quiz

- 1 Which of these is NOT a continent?
Africa, Asia, Europe, Australia, New Zealand, North America, South America
- 2 What language do they speak in Brazil:
Spanish, French or Portuguese?
- 3 What's the capital city of Australia?
- 4 What are the Andes: a range of mountains or a group of islands?
- 5 What are the two longest rivers in the world?
- 6 Where is Lake Geneva?
- 7 What's the biggest desert in the world?
- 8 Which of these cities is on the coast:
Cairo, Madrid or Sydney?

Pogoda i klimat

4 Połącz wypowiedzi (1–7) z reakcjami (a–g).

- 1 'It's going to be foggy later this evening.'
 - 2 'It's freezing!'
 - 3 'It's raining, but the sun's shining.'
 - 4 'Did you see the lightning?'
 - 5 'What's the weather forecast for tomorrow?'
 - 6 'There are strong winds tonight.'
 - 7 The sun's shining.
- a 'I hope our tree won't blow down!'
 - b 'There's going to be light snow in the morning.'
 - c 'Yes, the temperature is below zero.'
 - d 'And look, there's a rainbow!'
 - e 'And there isn't a cloud in the sky.'
 - f 'It will be difficult for drivers to see then.'
 - g 'Yes. There's a thunderstorm.'

Katastrofy naturalne

5 Zapisz wyrazy, wyrażenia i zdania z ramki obok odpowiedniego nagłówka.

ash hurricane drought send aid flood high winds
people are evacuated tornado people are trapped
blizzard heavy rain tsunamis victims governments
avalanche volcanic eruption survivors earthquake
buildings collapse famine rescue workers

Natural disasters	
People involved	
What happens (during or after a natural disaster)	

50,51

6 Uzupełnij doniesienia o katastrofach naturalnych wyrazami z ćw. 5.

A ¹ _____ has hit the coast of America and ² _____ have destroyed many buildings. Heavy rain has caused ³ _____ in many places.

There has been a ⁴ _____ in Iceland. ⁵ _____ in the Earth's atmosphere has caused widespread disruption to flights.

There has been an ⁶ _____ in Turkey, which has caused thousands of buildings to collapse. ⁷ _____ from around the world have already arrived at the scene and are attempting to help victims who are ⁸ _____ under the rubble.

A very dry summer has caused a ⁹ _____ in many parts of Africa. ¹⁰ _____ is expected to follow, leaving thousands of people without food. ¹¹ _____ around the world have already pledged to send thousands of dollars in aid.

7 2.17 **Wysłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi do ćw. 6.**

Zwierzęta

8 Zapisz nazwy zwierząt z ramki obok odpowiedniego nagłówka.

leopard parrot mosquito eagle cheetah shark zebra penguin elephant wasp ostrich tortoise swallow tiger bee lion giraffe goat whale ant beetle cow dolphin sheep crocodile monkey wolf butterfly horse snake fly owl octopus starfish lizard

Land mammals	
Sea creatures	
Reptiles	
Insects	
Birds	

9 Opiszcie w parach na zmianę trzy zwierzęta i odgadnijcie ich nazwy. Wykorzystajcie wyrazy z poniższej ramki.

wings feathers shell claws paws tail fur teeth skin

A *It's got large wings and brown and white feathers. It's got sharp claws.*
 B *It's an eagle.*

Świat roślin

10 Wybierz dwie właściwe odpowiedzi. Zakreśl a, b lub c.

- It's part of a tree.
a branch b bush c leaf
- It's a verb.
a bush b grow c water

- You often eat them.
a vegetables b fruit c grass
- People generally like these in their gardens.
a weeds b plants c flowers
- It grows up from the ground.
a grass b leaf c bush

Zagrożenia środowiska naturalnego

11 Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

pollution acid fumes greenhouse ozone endangered

- _____ is when water and air are dirty and dangerous.
- The _____ effect is the warming of the Earth's atmosphere as a result of harmful gases.
- There are holes in the _____ layer and this causes temperatures to rise.
- Car exhaust _____ are bad for the environment.
- _____ rain is full of chemicals.
- An animal that's _____ is an animal that may become extinct.

Ochrona środowiska naturalnego

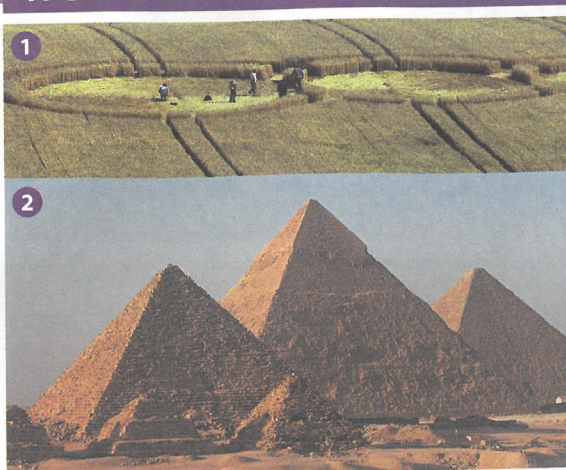
12 Dopasuj proponowane rozwiązania problemów ekologicznych do opisanych poniżej kroków, które podejmuje się na rzecz ochrony środowiska.

recycling wind farms conservation organic food saving electricity electric cars picking up litter saving water solar power

- Look for natural forms of energy. (x2)
- Use less fuel.
- Look after animals in their natural environment.
- Never throw away cans, bottles, jars, paper or cardboard.
- Use fewer pesticides and other chemicals.
- Always turn lights off when you're not in the room.
- Don't leave the tap on when you're brushing your teeth.
- Always take your rubbish home with you.

13 Odpowiedzcie w parach na poniższe pytania.

- Tell us about a trip you went on to a beautiful area.
- What kind of weather do you like best? Why?
- Do you think you are eco-friendly? Why/Why not?
- In your opinion, what is the most serious environmental problem? Why?

Dobieranie

►► Strategie s. 221

1 Opisz powyższe ilustracje i odpowiedz na poniższe pytania.

- 1 What do you think these things are?
- 2 Who do you think built or created them?

2 Przeczytaj szybko artykuł w ćw. 3 i odpowiedz na poniższe pytania.

- 1 When did people become interested in crop circles?
- 2 Where were most of the crop circles found?
- 3 What happened after 1990?
- 4 What three explanations are given for the circles?
- 5 Does the writer believe that the mystery has been solved?

3 EXAM TASK Przeczytaj poniższy tekst i do każdego akapitu (1–6) dopasuj właściwy nagłówek (A–G). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę. Jeden nagłówek został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej części tekstu.

- A Visiting from space
- B Revealing the human touch
- C Looking for a natural reason
- D Spreading across the world
- E Producing more complicated designs
- F Starting to disappear
- G Developing a new interest

1 Crop circles are patterns that appear overnight in farm fields and seem to have no explanation. Farmers have reported finding crop circles for **centuries**, but the phenomenon didn't really get much attention until the 1980s, when a farmer in Wiltshire in England discovered three huge circles in his field. The media immediately **rushed** to the farm, and suddenly everybody was talking about crop circles around the country.

2 After this, hundreds of crop circles began to appear. Most circles were found in the south of England, in Hampshire and Wiltshire. Many of them appeared near Avebury and Stonehenge, which are two sites containing large stone monuments that are connected to ancient religions. But crop circles also turned up in other parts of Europe and in other countries such as the USA and Japan.

3 The crop circles ranged from a few centimetres to a few hundred metres across. Most early crop circles were simple shapes. But after 1990, the circles became more **complex**, consisting of many different connected shapes, or even in

the form of faces or flowers. Sometimes words were included, too.

4 Although the number of crop circles grew, scientists could not explain where they came from, but soon a number of possible explanations began to be developed. Perhaps the strangest theory was that the crop circles were the work of creatures from other planets. Some people believed that the circles were either the impression left by a spacecraft that had landed, or a message given to us by aliens. Some **eyewitnesses** even said they had seen UFO-like lights and heard strange noises coming from crop circle sites.

5 A more practical **theory** was that the crop circles were created by small currents of winds called vortices, which force air down to the ground and push down the crops. Vortices are common in hilly areas such as parts of southern England, which could explain the high numbers there. But the question remains ... could a few seconds of spinning air create such complicated patterns?

4 Odpowiedzcie w parach na poniższe pytania.

- 1 What do you think is the best explanation for crop circles? Why?
- 2 Do you believe there could be intelligent life on other planets? Why/Why not?

5 Uzupełnij zdania wyrazami wyróżnionymi w tekście z ćw. 3 w odpowiedniej formie.

- 1 The firefighters _____ to the burning building and put out the fire before much damage was done.
- 2 Only one _____ to the bank robbery saw the robber's face clearly, but her description led the police straight to the criminal.
- 3 The _____ between the years 1900 and 2000 saw an amazing number of technological changes.
- 4 You say there is life on other planets, but do you have any evidence that can _____ it?
- 5 There are several explanations for how the pyramids were built, but the only _____ I can accept is that the Egyptians were very skilful builders.
- 6 A bridge is such a _____ structure that many types of engineers and other experts are involved in the design process.

6 Then, in 1991, something else happened. Two British men, Doug Bower and Dave Chorley, announced that they were responsible for making hundreds of crop circles and had been making them since 1978. They said that they had wanted people to think that UFOs had landed. To **prove** that their claim was true, they filmed themselves making a circle with wooden boards and string. However, was it really possible that only two men had been responsible for all of the crop circles? And what about those that had appeared outside Britain?

The questions remain: Are crop circles the work of alien visitors? Are they a natural phenomenon? Or are they the work of a couple of jokers who wanted to get people to believe something that just isn't true?

Przymiotniki z przyimkami

- 6 Odszukaj w tekście z ćw. 3 przymiotnik *responsible*. Jakiego przyimka po nim używamy? Uzupełnij luki właściwymi przyimkami, z którymi łączą się poniższe przymiotniki.

of for (x3) at about (x2) in

- 1 responsible for
- 2 interested in
- 3 famous for
- 4 annoyed at
- 5 excited about
- 6 sorry for
- 7 enthusiastic about
- 8 aware of

- 7 Napisz kilka zdań o sobie. Wykorzystaj przymiotniki z ćw. 6.

I am interested in science, and I hope to become a physicist.

Zwroty z GET

- 8 Odszukaj w tekście zwroty *get much attention* i *get sb to do sth*. Co one oznaczają? Przeczytaj poniższe zdania i ustal, jakie znaczenie ma czasownik *get* w każdym z wyróżnionych zwrotów.

- 1 'What time did you **get home** last night?' 'Not until after midnight.'
 - 2 The article in the newspaper about the new nature park **got a lot of attention**.
 - 3 Could you **get me some soap** when you go to the supermarket?
 - 4 The summers are nice here, but the winters **get very cold**.
 - 5 I rang the company several times, but I couldn't **get anybody to** answer my question.
 - 6 If I miss the last Underground train, I can always **get the night bus**.
- a become
b buy
c catch, take
d arrive
e receive
f convince, persuade

Przetłumacz zdania 1–6 na język polski. Następnie wybierz dwa zwroty i ułóż z nimi zdania.

EXAM TIP

Pamiętaj, że twoje odpowiedzi muszą logicznie nawiązywać do wypowiedzi egzaminującego i być adekwatne do tematu rozmowy.

- 1** 2.18 **Przeczytaj zadanie egzaminacyjne, wysłuchaj wypowiedzi uczennicy i odpowiedz na pytania 1–3.**

EXAM TASK Razem z kolegą/koleżanką z USA planujesz spędzić pochmurny dzień poza domem. W rozmowie z egzaminującym omów poniższe kwestie:

- ▶ pogodę tego dnia,
- ▶ miejsce na spędzenie popołudnia,
- ▶ odpowiedni ubiór,
- ▶ wspólny posiłek.

(Rozmowę rozpoczyna zdający).

- 1 Czy zdająca odniosła się do wszystkich czterech podpunktów zadania?
- 2 Ile kwestii rozwinęła?
- 3 Czy zdająca wypowiadała się logicznie i nawiązywała do wypowiedzi egzaminującego?

- 2** 2.19 **Wysłuchaj poprawnej wersji rozmowy z ćw. 1 i uzupełnij zdania z ramki właściwymi wyrazami.**

USE IT! Przewidywanie

- 1 I think it will _____ rain later.
- 2 It _____ be cold today.
- 3 It _____ be warm in there.

- 3** **Wypowiedz się na temat przewidywanych sytuacji. Wykorzystaj podane podpowiedzi i zwroty z ćw. 2:**

rain tomorrow be sunny at the weekend
snow next week be freezing in winter

- 4** **Wykonajcie w parach zadanie egzaminacyjne.**

EXAM TASK Zainteresowała cię reklama biura podróży dotycząca pieszej wycieczki po Szkocji. Dzwonisz do organizatora. W rozmowie z egzaminującym omów poniższe kwestie.

rodzaj wycieczki,
która cię
interesuje

noclegi

warunki
pogodowe

potrzebny sprzęt

(Rozmowę rozpoczyna zdający).

- 5** 2.20 **Wysłuchaj ucznia, który opisuje poniższą ilustrację. Następnie odpowiedz na pytania 1–4 z poniższej tabeli.**

Pytania egzaminującego

- 1 Where do you think all these bottles come from?
- 2 What do you do to help the environment?
- 3 Describe an environmental campaign you saw on TV or took part in.

- 6** 2.21 **Wysłuchaj, jak uczeń odpowiada na pytania egzaminującego z ćw. 5. Następnie odpowiedz na pytania 4–8 w tabeli.**

1	Czy zdający zaczął od ogólnego opisu ilustracji, a potem mówił o szczegółach?	Tak / Nie
2	Czy zdający opisał: miejsce, osobę na ilustracji i jej zachowanie?	Tak / Nie
3	Czy zdający używał różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych i unikał powtarzania wyrazów?	Tak / Nie
4	Czy zdający popełniał błędy gramatyczne i leksykalne? Jeśli tak, to podaj przykłady.	Tak / Nie
5	Czy odpowiedzi zdającego wiązały się bezpośrednio z treścią zadanych pytań?	Tak / Nie
6	Czy zdający w pełni odpowiedział na pytania egzaminującego (podał przykłady lub argumenty)?	Tak / Nie
7	Czy zdający popełniał błędy w wymowie, które zakłócały komunikację?	Tak / Nie
8	Czy wypowiedzi zdającego były płynne i zrozumiałe?	Tak / Nie

- 7** **Wykonajcie w parach zadanie egzaminacyjne z ćw. 5.**

TEST YOUR KNOWLEDGE:

czasowniki modalne (2);
zdania z podmiotami *there* i *it*

1 W każdym zdaniu zakreśl właściwy czasownik modalny.

- Up to twenty people *could* / *will* still be inside the building that collapsed.
- The zoo has been alerted that Free All Animals activists *might* / *should* try to steal the panda.
- This package *can't* / *mustn't* be for me! It's dog food and I haven't even got a dog.
- It *may* / *must* be very cold outside. The temperature is 15 degrees below zero.
- We *may* / *must* go to Brazil for the summer holidays, but we haven't decided yet.

2 W każdym z poniższych zdań znajdź jeden błąd gramatyczny i popraw go.

- I think there will rain tomorrow, so we're not going swimming.
- In these forests, are many rare species of birds.
- It was a tornado in the south of the USA and a lot of people lost their homes.
- Dangerous it is to get too close to an animal mother who's protecting her babies.

Gramatyka s. 205–206

Tłumaczenie fragmentów zdań

►► Strategie s. 223

3 EXAM TASK

Uzupełnij zdania 1–6. Z podanych odpowiedzi wybierz tę, która jest właściwym tłumaczeniem fragmentu w języku polskim. Po wstawieniu jej w lukę powinno powstać logiczne i poprawne gramatycznie zdanie. Zakreśl literę A, B lub C.

- Look! It's been snowing all night! The car _____ (na pewno jest pokryty śniegiem).
A must be covered in snow
B is maybe covered under snow
C snow can cover it
- Mia _____ (nie może mieć) a cat – I know for a fact she's allergic to cats.
A mustn't own
B can't own
C might own no
- The city zoo announced that their only lioness _____ (prawdopodobnie jest) pregnant – they'll know for sure next month.
A will be
B would be
C may be

- Archaeologists believe they _____ (mogą znaleźć) a lot of interesting objects here.
A may find
B will find
C should find
- _____ (Były) over 200 dogs at the International Dog Show last week.
A They were
B There were
C It was
- Yesterday, _____ (padał śnieg) in most of Europe.
A there snowed
B it snowed
C snowed

Test luk sterowanych

►► Strategie s. 222

4 EXAM TASK

Przeczytaj poniższy tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby powstał logiczny, spójny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl literę A, B lub C.

Being Green – the Easiest Thing is a handbook for those who want to be eco-friendly. It has plenty ¹ _____ ideas, from everyday life tips to community projects. It starts with the motto *PROUD TO CARE* and it shows that gestures like ² _____ up litter in the streets should come naturally to us. It then explains that it ³ _____ be a good idea to look at how your family uses electronic devices. The author gives a list of tips on how to save ⁴ _____ without making our lives difficult. Finally, what I really like about it is that it goes beyond everyday life tips. If you're thinking of building a house or renovating the one you already have, you'll find a whole chapter on how to choose and install ⁵ _____ panels and why you should do that. And for those who think of living in a more ecological way, it shows how wind ⁶ _____ can transform your whole area into an eco-friendly one. As the title suggests – ⁷ _____ to be green, you just need to try.

1 A for	B on	C of
2 A picking	B taking	C carrying
3 A should	B might	C must
4 A electric	B electrical	C electricity
5 A sun	B sunny	C solar
6 A farms	B mills	C strength
7 A this is easy	B it is easy	C that's easy

SŁOWNICZEK: ŚWIAT PRZYRODY

MP3 online

Cechy geograficzne; krajobraz

capital city stolica
coast wybrzeże
continent kontynent
desert pustynia
field pole
forest las
hill wzgórze
island wyspa
lake jezioro
mountain góra
~ range łańcuch górski
national park park narodowy
ocean ocean
rainforest las tropikalny
river rzeka
valley dolina
waterfall wodospad

Przymiotniki

deep głęboki
dense gęsty
fast-flowing wartki
high wysoki
narrow wąski
vast rozległy, obszerny
wide szeroki
winding kręty

Pogoda i klimat

below zero poniżej zera
cloud chmura
cloudy pochmurnie
cool chłodno
cold zimno
current (of wind) prąd (wiatru)
fog mgła
foggy mgliście
hot gorąco
it's jest
 ~ **freezing** jest mroźno
 ~ **raining** pada deszcz
 ~ **sunny** świeci słońce
 ~ **snowing** pada śnieg
lightning błyskawica
rain deszcz; padać (o deszczu)
heavy ~ ulewny deszcz
rainbow tęcza
rainy deszczowy
snow śnieg; padać (o śniegu)
spin obracać się
storm burza
sun słońce
thunderstorm burza z piorunami
vortex (vortices) wir (wiry)
warm ciepły
weather pogoda
weather forecast prognoza pogody
wind wiatr
high/strong ~ silny wiatr
windy wietrzny

Katastrofy naturalne

ash popiół
avalanche lawina
be evacuated zostać ewakuowanym

be trapped być uwięzionym
blizzard zamieć
casualty ofiara (wypadku, katastrofy)
collapse zawalić się, runąć (o budynkach)
destroy niszczyć
drought susza
earthquake trzęsienie ziemi
eruption wybuch, erupcja
famine głód
flood powódź
government rząd
hurricane huragan
natural disaster katastrofa naturalna
rescue ratunek; ratować, ocalić
rescue workers/rescue team ratownicy, ekipa ratownicza
send aid wysłać pomoc
survivor osoba, która ocalała z katastrofy
tornado tornado
tsunami tsunami, wysoka fala
victim ofiara, poszkodowany
volcanic eruption wybuch wulkanu

Zwierzęta

animal shelter schronisko dla zwierząt
ant mrówka
bee pszczoła
beetle żuk
butterfly motyl
canary kanarek
cheetah gepard
cow krowa
crocodile krokodyl
deer sarna, jeleni
dolphin delfin
eagle orzeł
elephant słoń
ferret fretka
fly mucha
giraffe żyrafa
goat koza
guinea pig świnka morska
hedgehog jeż
horse koń
kitten kotek, kocię
leopard lampart
lion/lioness lew/lwica
lizard jaszczurka
monkey małpa
mosquito komar
octopus ośmiornica
ostrich struś
owl sowa
parrot papuga
penguin pingwin
pet zwierzątko domowe
puppy szczeniak
rabbit królik
rat szczur
shark rekin
sheep owca
snake wąż
squirrel wiewiórka
starfish rozgwiazda
swallow jaskółka
tiger tygrys
tortoise żółw lądowy

wasp osa
whale wieloryb
wolf wilk
zebra zebra

Opisywanie zwierząt

amphibian płaz
bark szczekać
bird ptak
claw pazur, szpon
feather pióro
fur futro
insect owad
mammal ssak
meow miauczeć
paw łapa
purr mruczeć
reptile gad
sea creature stworzenie morskie
shell muszla
skin skóra
species gatunek; gatunki
tail ogon
teeth zęby
wing skrzydło

Świat roślin

branch gałąź
bush krzew, krzak
flower kwiat
fruit owoc; owocować
grass trawa
grow rosnąć; uprawiać
leaf, leaves liść, liście
plant roślina
vegetable warzywo
water woda; podlewać (rośliny)
weed chwast

Zagrożenia środowiska naturalnego

acid rain kwaśny deszcz
become extinct wyginąć
climate change zmiana klimatyczna
decompose rozkładać się
endangered species zagrożony gatunek
exhaust fumes spaliny
global warming globalne ocieplenie
greenhouse effect efekt cieplarniany
hole in the ozone layer dziura ozonowa
kill wildlife zabijać dzikie zwierzęta
pollution zanieczyszczenie
air ~ zanieczyszczenie powietrza
water ~ zanieczyszczenie wody

Ochrona środowiska naturalnego

bottle bank kontener na zużyte butelki
conservation ochrona przyrody
eco-friendly przyjazny dla środowiska
ecological ekologiczny

electric car samochód elektryczny
environment środowisko naturalne
damage the ~ niszczyć środowisko naturalne
pollute the ~ zanieczyszczać środowisko naturalne
protect the ~ chronić środowisko naturalne
environmental problem problem ekologiczny
green zielony, ekologiczny
organic food żywność organiczna
recycle utylizować odpady
recycling recykling; utylizacja odpadów
save oszczędzać
 ~ **electricity** oszczędzać energię
 ~ **water** oszczędzać wodę
solar panel panel słoneczny
solar power energia słoneczna
sort rubbish sortować śmieci
turn the lights off wyłączyć światło
use less fuel używać mniej paliwa
wind farm elektrownia wiatrowa

Przymiotniki z przymkami

be annoyed at/with sb/sth być zdenerwowanym na kogoś/z powodu czegoś
be aware of sth być świadomym czegoś
be enthusiastic about sth być pełnym entuzjazmu do czegoś
be excited about sth być czymś podekscytowanym, przejętym
be famous for sth być znanym z czegoś
be interested in sth być czymś zainteresowanym
be responsible for sth być za coś odpowiedzialnym
be sorry about sth żałować czegoś, odczuwać przykrość z jakiegoś powodu
be sorry for sb współczuć komuś

Zwroty z GET

get (cold) robić się, stawać się (zimno)
get home przychodzić do domu
get it rozumieć
get much attention przyciągać uwagę
get sb sth kupować coś komuś
get sb to do sth przekonać kogoś do zrobienia czegoś
get the bus łapać autobus, jechać autobusem